

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 23. decembar 2013. god.
Ref. br.:RK531/13

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI151/13

Podnosilac

Sitkije Morina

**Ocena ustavnosti
presude Vrhovnog suda, rev. br. 176/2012
od 18. aprila 2013. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Sitkije Morina, zastupljena od strane g. Sahita Bibaja (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda, rev. br. 176/2012 od 18. aprila 2013. god., koja je uručena podnosiocu zahteva 24. maja 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda rev. br. 176/2012 od 18. aprila 2013. god. U svojoj presudi, Vrhovni sud, u delu koji se odnosi na nadoknadu materijalne štete, odlučio je da potvrdi presude sudova nižih stepena, pri čemu je osiguravajuće društvo bilo obavezno da isplati podnosiocu zahteva nadoknadu u iznosu od 1.500,00 € plus određenu kamatu. Što se tiče dela koji se odnosi na nadoknadu nematerijalne štete, odnosno troškove rehabilitacije i određene kamate, sud je odlučio da se predmet vrati na ponovno suđenje prvostepenom sudu.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 24. septembra 2013. god., podnosilac je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 30. septembra 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Veće za razmatranje je sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.
7. Dana 17. oktobra 2013. god., Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese punomoćje za zastupanje pred Ustavnim sudom.
8. Dana 23. oktobra 2013. god., podnosilac je podnela Sudu punomoćje.
9. Dana 28. oktobra 2013. god., Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva.
10. Dana 5. decembra 2013. god. veće za razmatranje je većalo o izveštaju sudije izvestioca i preporučilo je Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 3. juna 2005. god., podnosilac zahteva, kao saputnik u automobilu, bila je žrtva saobraćajnog udesa, prilikom čega je pretrpela telesne povrede.
12. Dana 2. maja 2007. god., podnosilac zahteva je Opštinskom sudu u Orahovcu podnela tužbu protiv osiguravajućeg društva za nadoknadu štete.

13. Dana 17. oktobra 2007. god., Opštinski sud u Orahovcu je svojom presudom (C. br. 129/07) usvojio tužbu podnosioca zahteva.
14. Kao rezultat žalbe koju je uložilo osiguravajuće društvo 8. juna 2009. god., Okružni sud u Prizrenu je u svojoj presudi (Ac. br. 82/08) delimično potvrdio presudu Opštinskog suda u Orahovcu (C. br. 129/07, od 17. oktobra 2007. god.) u vezi sa materijalnom štetom, a deo koji se odnosi na naruženost i rehabilitaciju vraćen je na ponovno suđenje.
15. Shodno tome, dana 27. avgusta 2009. god., Opštinski sud u Orahovcu, svojom presudom (C. br. 188/09) usvojio je tužbu podnosioca zahteva i obavezao je osiguravajuće društvo da plati podnosiocu zahteva nadoknadu u iznosu od 1.500,00 € za naruženost i 1.200,00 € za fizioterapeutsko–klimatsku rehabilitaciju, počev od 2. maja 2007. god., do konačne isplate duga, uključujući troškove postupka u iznosu od 1.050,00 €.
16. Na presudu Opštinskog suda u Orahovcu (C. br. 188/09, od 27. avgusta 2009. god.), osiguravajuće društvo je uložilo žalbu Okružnom sudu u Prizrenu.
17. Dana 5. marta 2012. god., Okružni sud u Prizrenu, u svojoj presudi Ac. br. 64/2010, odbacio je žalbu osiguravajućeg društva kao neosnovanu i potvrdio presudu Opštinskog suda u Orahovcu (C. br. 188/09, od 27. avgusta 2009. god.).
18. Dana 19. aprila 2012. god., na presudu Okružnog suda u Prizrenu (Ac. br. 64/2010, od 5. marta 2012. god.), osiguravajuće društvo je podnelo reviziju Vrhovnom sudu.
19. U svojoj reviziji podnetoj Vrhovnom sudu, osiguravajuće društvo navodi sledeće:

[...]

”Usvajanje tužbenog zahteva za medicinsku rehabilitaciju nije se zasnovalo na dokazima i činjenicama i nikakvim dokazom se nije dokazalo da je tužilac bio na fizioterapeutskoj rehabilitaciji i tretmanu.

[...] Isto tako, prvostepeni sud donosi odluku u suprotnosti sa zakonskim odredbama i to kada se radi o odluci o troškovima postupka, kao i o kamati od 20%, kamata koja je nezakonita i u suprotnosti je sa sudskom praksom. Ova kamata je neprihvatljiva u sudskoj praksi i ista stvara elemente neosnovanog sticanja, jer je dosuđen iznos niži u odnosu na presuđenu kamatu, za koju se ne zna da li je mesečna ili godišnja ili se radi o kamati koja će se obračunati samo u vreme naknade.”

20. Dana 18. aprila 2013. god., Vrhovni sud je u svojoj presudi rev. br. 176/2012 odlučio:

I. Odbija se kao neosnovana revizija tužene izjavljena protiv presude Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 64/2010 od 05.03.2012. god., koja se odnosi na nematerijalnu štetu na ime naruženosti u iznosu od 1.500 € sa kamatom koju plaćaju banke na štedne uloge preko godinu dana bez

posebne namene, počev od dana 17.10.2007. god. dana prijema presude prvostepenog suda pa sve do konačne isplate.

II. Usvaja se kao osnovana revizija tužene i ukida se presuda Okružnog suda u Prizrenu (Ac. br. 64/2010 od 05. marta 2012. god.), kao i presuda Opštinskog suda u Orahovcu (C. br. 188/09 od 27. avgusta 2009. god.), u delu izreke u vezi sa odlučivanjem o materijalnoj šteti na ime rehabilitacije i na ime dosuđene kamate za nematerijalnu štetu, kao i za troškove parničnog postupka, tako da se u ovom delu predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

21. Pozivajući se na deo odluke o odbacivanju revizije u vezi sa nematerijalnom štetom, Vrhovni sud je našao da:

[...]

“Drugostepeni sud je u žalbenom postupku prihvatio u celosti utvrđene činjenice i pravno stanovište prvostepenog suda navodeći da pobijana presuda ne sadrži bitne povrede parničnog postupka i da relevantne činjenice sadrže dovoljna obrazloženja, dakle, odbio je žalbu tužene kao neosnovanu i potvrdio je presudu prvostepenog suda.”

[...]

22. Što se tiče dela odluke o usvajanju revizije u vezi sa materijalnom štetom, koju je podnelo osiguravajuće društvo, Vrhovni sud je našao da:

[...]

“Prvostepeni sud u delu izreke koja se tiče materijalne štete, znači u ime fizioterapeutske–klimatske rehabilitacije, je na pogrešan način primenio materijalno pravo, jer se nije u potpunosti utvrdilo činjenično stanje, kada se u ime fizioterapeutske rehabilitacije utvrdio iznos od 1.120 € i ovaj sud za sada ne može prihvatiti jedan takav zaključak sudova nižih stepena.

Na osnovu nalaza medicinskog veštaka [...], tužilja ima potrebe za fizioterapeutskim-klimatskim lečenjem, ali prvostepeni sud nije utvrdio činjenicu da li je tužilja bila na fizioterapeutsko-klimatskom lečenju kako bi utvrdio da je tužilja pretrpela materijalnu štetu u vezi sa rehabilitacijom.

Dakle, u cilju utvrđivanja ovih činjenica, prvostepeni sud je obavezan da u ponovnom postupku ukloni navedene nedostatke, tako što će u vezi sa troškovima za klimatsko lečenje tužilji narediti da sudu dostavi dokaze od strane odgovarajuće institucije koja se bavi fizikalnom terapijom, kako bi se utvrdio isplaćen iznos za ovaj vremenski period. Ukoliko je tužilja bila u rehabilitacionoj instituciji potrebno je da se dokaže da je bilo materijalne štete u vezi sa rehabilitacijom i da nakon utvrđivanja ovih okolnosti, kao i drugih eventualnih dokaza, sud donese pravilnu i zakonsku odluku.

Isto tako, u slučaju utvrđivanja kamate u ime nematerijalne štete za naruženost i fizioterapeutsko-klimatsku rehabilitaciju, prvostepeni sud je odredio kamatu od 20%, počev od dana podnošenja tužbe bez dostavljanja jasnih i potpunih razloga u vezi sa utvrđivanjem visine kamate, kao i dana obračunavanja kamate za nematerijalnu štetu.

Imajući u vidu da je presuda prvostepenog suda ukinuta u delu koji se odnosi na materijalnu štetu, trebalo je da se ukine i odluka u vezi sa troškovima postupka.”

Navodi podnosioca

23. Podnosilac zahteva navodi povredu člana 24.2. [Jednakost pred Zakonom], člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 102.3. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava i odredbe Zakona o parničnom postupku.
24. Podnosilac zahteva tvrdi da su joj presudom Vrhovnog suda, odnosno u delu gde je odlučio da usvoji reviziju podnetu od strane osiguravajućeg društva i da vrati predmet na ponovno suđenje prvostepenom sudu: [...] *“povređena njena prava na pravično i nepristrasno suđenje, pošto stranke u postupku nisu jednako tretirane i gorenavedeni sud nije razmotrio dokaze i činjenice pružene od strane tužilje, odnosno u odgovoru na reviziju, pošto prema primenjivom zakonu...”* [...]
25. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da [...] *“kao prvo, revizija je trebalo da se odbaci kao nedozvoljena u smislu člana 211.1. Zakona o parničnom postupku, jer je revizija izjavljena protiv presude prvostepenog suda, a ne protiv presude drugostepenog suda kao što se predviđa zakonom. I, kao drugo, revizija je izjavljena za predmet spora koji ne prelazi vrednost od 3.000 evra, što je u suprotnosti sa članom 211.2. Zakona o parničnom postupku. I prema drugom navedenom uslovu, revizija je trebalo da se odbaci kao nedozvoljena.“*
26. Podnosilac zahteva zaključuje, tražeći od Suda:

„Da konstatuje da je pravosnažnom presudom Vrhovnog suda rev. br. 176/2012 od 18.04.2013. god., tačka II izreke presude, došlo do povrede Ustava i primenjivog zakona i prava na pravično i nepristrasno suđenje, u suprotnosti sa Ustavom i zakonom.

Da se presuda Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 176/2012 od 18.04.2013. god., tačka II izreke, ukine i da se revizija tužene odbaci kao nedozvoljena zakonom.”
27. Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva i zahteva upućenog Sudu, tvrdnje podnosioca zahteva treba da budu podeljene kao sledeće:
 - A. Tvrdnje u vezi sa odlukom Vrhovnog suda da vrati predmet na ponovno suđenje prvostepenom sudu i
 - B. Tvrdnja o prihvatljivosti revizije.

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Pre svega, kako bi Sud bio u stanju da sudi u vezi sa zahtevom podnosioca, potrebno je da ispita da li je podnosilac ispunila uslove za prihvatljivost određene Ustavom i dalje navedene u Zakonu i u Poslovniku.

Što se tiče prve tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa odlukom Vrhovnog suda da vrati predmet na ponovno suđenje prvostepenom sudu

29. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. stav 7, Ustava, koji propisuje da:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

30. Član 47. (2) Zakona o Ustavnom sudu, propisuje:

“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

31. U ovom predmetu, Vrhovni sud u svojoj presudi rev. br. 176/2012 usvojio je reviziju osiguravajućeg društva za deo koji se odnosi na materijalnu štetu, kojom je odlučio da ukine presude Opštinskog suda u Orahovu (C. br. 188/09, od 27. avgusta 2009. god.) i Okružnog suda u Prizrenu (Ac. br. 64/2010, od 5. marta 2012. god.) i da vrati predmet prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

32. Dakle, zahtev je preuranjen, jer je predmet podnosioca zahteva koji se odnosi na troškove rehabilitacije, kamatu i troškove postupka u vezi sa materijalnom štetom i dalje u toku u redovnom sudskom postupku.

33. U tom smislu, Sud ponavlja da su redovni sudovi nezavisni u vršenju svojih zakonskih ovlašćenja i njihova je ustavna obaveza i privilegija da tumače pitanja činjenica i zakona koji su relevantni za slučajeve pokrenute pred njima.

34. Obrazloženje za iscrpljenje pravnih sredstava je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek protiv kršenja ustavnih prava. Ovo je važan aspekt principa subsidijarnosti Ustava (Vidi slučaj KI 41/09, podnosilac zahteva AABRIINVEST Univerzitet D.O.O., rešenje o neprihvatljivosti od 21. januara 2010. god. i vidi, *mutatis mutandis*, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, ESLJP, odluka od 28. jula 1999. god.).

35. Načelo subsidijarnosti podrazumeva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, bilo upravnom ili sudskom, kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ili, ako je bilo kršenja, da se ispravi takvo kršenje osnovnog prava (vidi, slučaj KI 07/09, podnosioci zahteva Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj, rešenje o neprihvatljivosti od 19. maja 2010. god.).

36. Shodno tome, Sud ne može da oceni nikakvu povredu ustavnih odredaba, a da se redovnim sudovima ne pruži mogućnost da okončaju nerešen postupak i isprave navodne povrede.

Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva o neprihvatljivosti revizije Vrhovnog suda

37. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud trebao da odbaci reviziju podnetu od strane osiguravajućeg društva kao neprihvatljivu. U tom smislu, podnosilac tvrdi da [...] "kao prvo, revizija je trebalo da se odbaci kao nedozvoljena u smislu člana 211.1. Zakona o parničnom postupku, jer je revizija izjavljena protiv presude prvostepenog suda, a ne protiv presude drugostepenog suda kao što se predviđa zakonom. I, kao drugo, revizija je izjavljena za predmet spora koji ne prelazi vrednost od 3.000 evra, što je u suprotnosti sa članom 211.2. Zakona o parničnom postupku. I prema drugom navedenom uslovu, revizija je trebalo da se odbaci kao nedozvoljena."
38. U tom smislu, Sud, takođe, uzima u obzir pravilo 36. Poslovnika, koje propisuje:
- "(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: (c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*
39. Ustavni sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama i zakonu (zakonitost) navodno počinjenih od strane Vrhovnog suda, osim u onoj meri u kojoj one mogu povrediti prava i slobode garantovane Ustavom (ustavnost).
40. U tom smislu, Ustavni sud ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god., stav 28; vidi takođe slučaj br. KI70/11, podnosioci zahteva Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. god.).
41. Štaviše, Vrhovni sud je u svojoj presudi za deo koji se odnosi na nematerijalnu štetu odbacio reviziju podnetu od strane osiguravajućeg društva i potvrdio presudu sudova nižeg stepena. Za ovaj deo, Vrhovni sud je obavezao osiguravajuće društvo da isplati podnosiocu zahteva iznos od 1.500,00 € plus određenu kamatu, odluka koja je u korist podnosioca zahteva. Dok za deo koji se odnosi na materijalnu štetu, odnosno troškove rehabilitacije plus određenu kamatu, Vrhovni sud je odlučio da vrati predmet na ponovno suđenje prvostepenom sudu.
42. Shodno tome, Sud smatra da podnosilac zahteva ne može da tvrdi da je žrtva povreda ustavnih prava, dok je postupak koji ima veze sa materijalnom štetom još uvek nerešen pred sudom i, štaviše, odluka Vrhovnog suda koja potvrđuje presude sudova nižih stepena u vezi sa nematerijalnom štetom je odluka koja je doneta u njenu korist.
43. Kao rezime, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 49. stavom 2, Zakona i pravilom 36.(1) a) i 36.(2) c) Poslovnika, dana 23. decembra 2013. god. jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;
- II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i
- IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani